

Tertialrapport Ekologisk hållbarhet 2026

Habo kommun

Tertialrapport Ekologisk hållbarhet 2026

Status: Påbörjad Rapportperiod: 2026-04-30 Organisation: Habo kommun

Innehåll

1	Ekologisk hållbarhet.....	3
1.1	En klimatsmart kommun för minskad klimatpåverkan.....	4
1.2	Hållbar konsumtion och produktion	6
1.3	Hållbart nyttjande av natur, vatten och mark.....	7
1.4	Utbildning, kommunikation och engagemang.....	8
1.5	Strategisk kemikaliehantering.....	10

1 Ekologisk hållbarhet

Habo kommuns strategiska hållbarhetsarbete utgår från visionen “Habo kommun - den hållbara kommunen för hela livet”. Kommunens strategiska hållbarhetsarbete omfattar alla dimensioner av hållbar utveckling och bygger på de åtta hållbarhetsprinciperna, Agenda 2030 med de globala hållbarhetsmålen, de nationella/regionala miljömålen och lokala mål samt den nationella klimatanpassningsstrategin.

Det strategiska hållbarhetsarbetet grundar sig på en struktur med ett flertal styrande dokument med mål, indikatorer och handlingsplaner med aktiviteter. Denna tertiärrapport utgår från den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling och omfattar program för hållbar miljö och kemikalieprogram.

Miljöarbetet bedrivs långsiktigt och det innebär att vissa mål, indikatorer och åtgärder inte kan förflytta sig särskilt mycket mellan olika tertiärer. Det innebär också att vissa utfall är tids- och resurskrävande att beräkna och sammanställa och därför kommer t.ex. mängd totala utsläpp av koldioxid (ton) att följas upp och rapporteras per år.

Sammanfattande bedömning och slutsatser:

Arbetet med att nå målen i program för hållbar miljö och kemikalieprogrammet går stadigt framåt. Klimatutvecklingen är den fortsatt mest kritiska systemutmaningen. Klimatpåverkan och utsläpp ökar trots effektiviseringsinsatser. Det gör att klimatavtrycket ökar för varje år och har gjort så sedan 2020. Kommunkoncernen behöver öka takten i arbetet och prioritera de områden som ger störst systemeffekt och integrera klimatomställningen i investeringar, energival och styrning.

Totalt 3 mål i de båda programmen bedöms ej uppfylla. Det gäller dels mål 1 om minskad klimatpåverkan och dels mål 6 om energi från fjärrvärme i program för hållbar miljö samt mål 6 om avtalsstrohet gällande produkter med kemikaliepåverkan i kemikalieprogrammet.

Vidare är det 10 mål där bedömningen är full måluppfyllnad. Det gäller mål 10, mål 11, mål 12, mål 19 och mål 24 i program för hållbar miljö och mål 1, mål 2, mål 7, mål 8 och mål 12 i kemikalieprogrammet.

Inom två områden har vi magert innehåll i uppföljningen av resultat för tertiär 1, 2026. Det kan antingen bero på att man inte rapporterat och inte visar allt vad som pågår eller att vi tillfälligt tappat lite fart och behöver hålla i arbetet. Det gäller arbetet för cirkularitet och avfallsförebyggande samt klimatanpassning.

Ytterligare två saker är värda att notera:

- Den strategiska kemikaliehanteringen går stadigt framåt, både vad gäller riskbedömning och systematisk utfasning.

- Att arbeta för att nå de två målen inom kemikaliesmarta fastigheter och byggnationer är rejält kostsamt, vilket påverkar möjligheterna till måluppfyllnad.

1.1 En klimatsmart kommun för minskad klimatpåverkan

Kommunen ska verka för en klimatsmart kommun genom att energikonsumtion- och distribution och val av fordon och drivmedel bidrar till minskad klimatpåverkan och lägre direkta och indirekta utsläpp av växthusgaser.

Taggar

Mål	Bedömning	Trend
1. Kommunen ska arbeta systematiskt för minskad klimatpåverkan		↘
2. Kommunen ska genomföra hållbara fastighetsinvesteringar		↗
3. Kommunens nybyggnationer ska uppnå nivå Silver (samlat betyg) enligt SGBCs gällande kriterier för Miljöbyggnad		-
4. Kommunens större ombyggnationer ska uppnå nivå Silver (samlat betyg) enligt SGBCs gällande kriterier för Miljöbyggnad. (Förklarande text: större ombyggnation definieras som rivning till stomme och uppbyggnad därifrån.)		→
5. Kommunen ska arbeta med energieffektivisering och energianvändningen årligen minska		↗
6. Kommunen ska under åren 2020-2030 endast använda energi (el och värme) från fjärrvärme och/eller förnybara källor		→
7. Kommunen ska producera minst 2800 MWh/år förnybar el (varav 1 400 MWh småskalig vattenkraft och 1 400 MWh sol) senast år 2030		-
8. Kommunen ska distribuera minst 30 000 MWh/år förnybar energi (övrig energiproduktion exklusive el) senast år 2030		-

9. Kommunen ska arbeta aktivt för att främja hållbara transporter och resor		↗
10. Kommunens upphandlade transporter ska ske med förnybara drivmedel senast 2030		→

Mål 1: Klimatavtrycket ökar för varje år. De totala utsläppen av CO2-ekvivalenter koldioxid ökar för varje år sedan 2020. Under 2025 var det 2 415 ton CO2-ekv, under 2024 var det 2 326 ton CO2-ekv.

Mål 2: Arbetet börjar gå framåt. Uppbyggnad av kompetens i frågan pågår. Planeringsmöten genomförda. Förbereder att jobba med grönt lån för projektering och utbyggnad av Habo reningsverk. Koncernbolagen ser över möjlighet till gröna lån vid nyteckning och omläggning av lån.

Mål 3: Inga aktuella projekt för tillfället.

Mål 4: Om- och tillbyggnad av Habo reningsverk: Projektering påbörjad under 2025 och fortsätter under 2026. I arbetet har vi med att kommunens nybyggnationer ska uppnå nivå Silver (samlat betyg) enligt SGBCs gällande kriterier för (klassad som) Miljöbyggnad (klassad innebär projekterad men inte certifierad). Ombyggnation av Haga södra: Länsstyrelsen har upphävt bygglov. Ny projektering påbörjans inom kort.

Mål 5: Inga siffror för energianvändningen tillgängliga för tertial 1, men vi jobbar kontinuerligt med detta i samband med underhållet av våra fastigheter. Finns med i underhållsplanen. *Goda exempel:*

- Bränninge skola har energieffektiviserats och en kartläggning har genomförts för samtliga fastigheter.
- Energieffektivisering (utbyte av armaturer i 3 st sporthallar) till LED.

Mål 6: Ingen förändring i måluppfyllnad. Vi har avtal om fossilfri el, men ej förnybar el: 5 % från vattenkraft och 95 % från kärnkraft, dvs 5 % förnybar energi.

Mål 7: Inga siffror för energianvändningen tillgängliga för tertial 1. *Goda exempel:*

- Kommunen: Solcellsinstallation ligger med i projekteringen av förbehandlingsbyggnaden på Habo reningsverk. Solcells installation vid Kärrsgården. Fjärrvärme framdragen till Haga Södra och kommer att anslutas vid om/nybyggnation. Installation av solceller har påbörjats vid VC, efter semester kommer även solceller att installeras på tak vid Fagerhults skola.
- Koncernbolag: Installation av ny elpanna fjärrvärme Fagerhult. Detta bidrar till minskad användning av eldningsolja under sommarmånaderna. Planering sker kring solcellspark Sibbabo.

Mål 8: Inga siffror för distribution tillgängliga tertial 1.

Mål 9: Kommunen: Enkät om resor och transporter i organisationen är genomförd i hela kommunkoncernen. Analys har skett av resultaten i enkäten om resor och transporter i organisationen, bl.a. resultat kring resepolicy. Åtgärder genomförda eller på gång. Info och rutiner publicerade på intranätet för att få till bättre/ökad användning av JLTs företagsapp för resa med kollektivtrafik i tjänsten. JLT företagsapp är nu igång för hela kommunorganisationen. Kommunen har en aktuell och antagen cykelplan som sträcker sig fram till 2040, åtgärderna är påbörjade. Arbetet med cykelparkering vid Hagabodaskolan är avslutat. Nya hållplatser och cykelparkering i Furusjö - upphandling klar, utplacering kvarstår.

Koncernbolag: Fordonsstrategi beslutad och klar.

Mål 10: En aktuell upphandling, där vi har ställt krav på att entreprenören ska arbeta för att använda förnybara drivmedel.

1.2 Hållbar konsumtion och produktion

Taggar

Mål	Bedömning	Trend
11. Krav enligt hållbar upphandling ska vara en naturlig del i upphandlingsprocessen och lämpliga miljökrav ska ställas, då upphandlingen bedöms ha betydande miljöpåverkan.		→
12. Kommunen ska främja cirkularitet vid upphandling och inköp		→
13. Kommunen ska arbeta aktivt för att minimera miljöoch klimatpåverkan från livsmedelskonsumtionen.		↗
14. Kommunen ska arbeta för cirkularitet och avfallsförebyggande		→
15. Matsvinnet från de kommunala tillagnings- och beredningsköken ska minska		↗

Mål 11: Det har ställts krav enligt hållbar upphandling i upphandling av transport och omhändertagande av slam samt sjukvårdsmateriel.

Mål 12: *Goda exempel* från koncernbolag:

- Inköp begagnade ställverksfack Gunnarsbo stationen.

- Takupphandling Gunnarsbo 3:3 Minst 25% av innehållet ska utgöras av återvunnen bitumen. Tätskiksmattan ska vara både återvinningsbar och återanvändningsbar som bitumenduk/tätskiktsmatta av APP/TPO - polymertyp

Mål 13: Påbörjat projekt med medel från Miljömålsporten. Våg inhyrd, matsvinnstävling genomförd och bordsryttare framtagna till skolorna. Utöver ordinarie meny även genomfört aktiviteten "Melloparty" för att få gästerna att våga pröva nya rätter.

- Vegetariska portioner i förskolan: Jan- mars -26: 17 %
- Vegetariska portioner i skolan: Jan- mars -26: 21 %
- Närproducerade livsmedel: Jan-mars 9,85%
- Val av livsmedel med långt CO2-avtryck: Jan-mars 1,5 kg Co2/kg

Mål 14: Vi har tappat lite fart inom detta mål, men förslag till uppdaterad vägledning för cirkulära inköp är framtaget och väntar på beslut.

Mål 15: Genomfört matsvinnstävling i alla skolor v 16. Serveringsvinn: 10 % och tallriksvinn: 10 %.

1.3 Hållbart nyttjande av natur, vatten och mark

Kommunen ska arbeta för ett hållbart nyttjande av natur, vatten och mark. Kommunen ska värna om en hållbar markanvändning genom att främja de ekosystemtjänster som naturen erbjuder. Kommunen ska vara rustad för och anpassad till att möta de klimatförändringar vi inte råder över.

Taggar

Mål	Bedömning	Trend
16. Kommunen ska arbeta för att bevara och utveckla ekosystemtjänster och biologisk mångfald		↗
17. Kommunen ska arbeta för hållbar vattenanvändning med låg miljöpåverkan		↗
18. Kommunen ska vara väl anpassad efter klimatförändringar och de samhällspåverkande konsekvenser som följer av dessa		→

19. Kommunen ska bedriva tillsyn, initiera och driva på säker hantering av förorenade områden

Mål 16: Kommunen ingår i det länsgemensamma samarbetet kring systematiskt arbete med biologisk mångfald. Miljö- och hållbarhetsstrategen lyfte förslag på gemensamt genomförande med övriga kommuner i länet. Det har varit en träff på länsstyrelsen inom temat under våren 2026. Grönplanen har kompletterats med följande tätorter: Brandstorp, Baskarp, Fagerhult, Fursjö och Västerkärr. Beslut om grönplanen är planerat till juni. Arbeta med ett antal trumbyten tillsammans med Trafikverket har påbörjats med platsbesök i vår, åtgärder kommer att utföras under 2026.

Mål 17: Arbetet med undersökning av vattendrag med hög belastning från näringsämnen fortgår enligt plan och har slutförts under april. Utredning om tillskottsvatten i spillvattenledningsnätet i Habo tätort har genomförts. Underlaget visar vilka områden som ska prioriteras i fortsatta utredningar om felkopplingar. Röktester har beställts till 5-6 gator i Habo tätort. Utredning om vattentillgång i kommunens reservvattentäkt är klar. Flera åtgärder föreslås. VA-enheten planerar och budgeterar enligt förslagen. Röjning, förstärkning kring avloppsdammar i Munkaskogär klar. Återstår förstärkning av dike från släppunkt till första dammen samt resning/muddring av första dammen.

Mål 18: Magert innehåll i uppföljningen för tertial 1, men förmodligen pågår mer än vad som syns i uppföljningen. Klimat- och sårbarhetsanalys finns för kommunorganisationen.

Mål 19: Under 2025 genomfördes ingen efterbehandlingsåtgärd men förberedande arbete pågick rörande flera objekt. Under tertial 1 2026 har det förberedande arbetet fortgått.

1.4 Utbildning, kommunikation och engagemang

Kommunen ska kommunicera miljö- och klimat-relaterade frågor till medarbetare, förtroendevalda, kommuninvånare, företag och föreningar i syfte att öka engagemanget för och delaktigheten i en miljömässigt hållbar utveckling.

Taggar

Mål	Bedömning	Trend
20. Kommunen ska utbilda och engagera sina anställda och förtroendevalda för att skapa ett aktivt miljö- och hållbarhetsarbete		→

21. Kommunen ska undervisa elever och barn i skolor och förskolor för att skapa en förståelse och kunskap kring miljöperspektivet i samhälls- utvecklingen		→
22. Kommunen ska uppmuntra föreningar i den geografiska kommunen till att aktivt jobba med ett miljörelaterat förbättringsarbete		→
23. Kommunen ska uppmuntra företag i den geografiska kommunen till att aktivt jobba med ett miljörelaterat förbättringsarbete		→
24. Kommunen ska informera och uppmuntra invånare till att agera hållbart		↗

Mål 20: Ingen vettig målbeödning möjlig. Alla förvaltningar ska registrera nya medarbetare som gått utbildningen i WILNLAS. Detta tar tid och det finns brister i registreringen.

Gott exempel: Som ett nytt grepp genomförde miljö- och hållbarhetsstrategen tillsammans med miljögruppen en digital träff för medarbetare på tema Agenda 2030 - hur går det i Habo? Ca 25 personer deltog. Efteråt fick vi feedback om att träffen varit väldigt värdefull för att få ta del av arbetet kring miljö, klimat och hälsa. Uppskattning gavs på upplägget med korta presentationer, för att enkelt ta till sig innehållet. Träffen bidrog till en ökad förståelse för hur arbetet bedrivs och vad som händer ute på enheterna.

Mål 21: I årkurs 6 har 95,2 % av eleverna nått minst E i biologi, 100% av eleverna har nått minst E i samhällskunskap och 97,6% av eleverna har nått minst E i geografi. I årkurs 7-9 har 90,5 % av eleverna nått minst E i biologi, 98,5% av eleverna har nått minst E i samhällskunskap och 94,9% av eleverna har nått minst E i geografi.

Mål 22: De kulturhistoriska miljöerna som uppmärksammas i "Smultronställen med historia" får bättre exponering i och med övergången till ny webbplats. Likadant med hembygdsgårdarna och kyrkomiljöerna i kommunen. Förberedelser har pågått inför nytt investeringsbidrag som införs från och med 2027, ansökan öppnar 1 juli 2026. Bidraget kan sökas av alla föreningar med säte i Habo för exempelvis installation av värmepump eller annan energieffektiviserande åtgärd.

Mål 23: Uppmuntrat lokala företag att åta sig Hållbarhetslöften - info är utskickad i bl.a. nyhetsbrevet till det lokala näringslivet. Sondering pågår av relevanta företag som kan tänkas vara av intresse för en klimatsatsning kring Klimatklivet.

Mål 24: *Goda exempel:*

- Pilottestet med UTurn har rullat på enligt plan och går mot sitt slut. Ca 25 deltagare. Utvärdering är igång. Planerat avslut början av juni.

- Två föreläsningar för kommuninvåare är genomförda under våren: forskningsföreläsning Cirkulär ekonomi för en hållbar omställning - Folkuniversitetet med Marianna Lena Kambanou på Linköpings universitet och inspirationsföredrag om hur alla kan minska sitt matsvin med Andreas Jakobsson.
- Arbete pågår med att ta fram en kort film om invasiva arter för sociala medier.
- Attraktiva allmänna platser för unga - Förbättring av passage vid Alléskolan är klart. Arbete vid stationen för att trygga och förbättra bl.a. arbetspendling. Södra stationsområdet är klar och norra stationsområdet projekteras.
- Planering pågår av cykeleventet under hösten.

1.5 Strategisk kemikaliehantering

Strategisk kemikaliehantering

Taggar

Mål	Bedömning	Trend
01 Systematisk hantering		→
02 Riskbedömning av kemiska produkter		↗
03 Systematisk utfasning		↗

Den strategiska kemikaliehanteringen går stadigt framåt, både vad gäller riskbedömning och systematisk utfasning.

Mål 2-3: 82 % av alla de kemiska produkterna är nu riskbedömda. Av de klassade produkterna är det 90 stycken som inte är riskbedömda än. Som jämförelse var det vid årsskiftet 2025/2026 74 % av de kemiska produkterna som inte var riskbedömda. Av de klassade produkterna då var det 97 stycken som inte var riskbedömda.

- Utfasningsämnen: 50 st (vid årsskiftet 2025/2026: 72 st)
- Riskminskningsämnen: 75 st (vid årsskiftet 2025/2026: 102 st)
- Särskilt farliga ämnen enligt kandidatförteckningen: 4 st (vid årsskiftet 2025/2026: 2 st). Konstgödslet som funnits på denna lista länge tidigare är nu äntligen utbytt mot ett organiskt gödsel.

Upphandling och inköp

Taggar

Mål	Bedömning	Trend
04 Krav på kemikalier vid upphandling		→
05 Uppföljning av ställda krav på kemikalier i upphandlingar		-
06 Avtalstrohet gällande produkter med kemikaliepåverkan		→

Mål 4 och 5: Det har ställts kemikaliekrav i två av två upphandlingar, yrkesskor och sjukvårdsmateriel. Ingen uppföljning av tidigare ställda krav på kemikalier har varit aktuell under tertial 1.

Mål 6: Arbetet med avtalstrohet gällande produkter med kemikaliepåverkan är stoppat, p.g.a. att vi inte har möjlighet att använda E-handel.

Giftfri miljö för barn och unga

Taggar

Mål	Bedömning	Trend
07 Kommunen ska riskbedöma och fasa ut eller byta ut leksaker och material som innehåller skadliga kemikalier i de miljöer där barn och unga vistas.		→
08 Kommunen ska säkerställa en god/ giftfri inomhusmiljö med minsta möjliga kemikaliebelastning inom förskola, skola, familjecentral, fritidshem och fritidsgård.		→
09 Kommunen ska engagera elever och barn i skolor och förskolor för en giftfri miljö och öka kunskapen om kemikalier i vardagen.		→

Mål 6: Nya lekmiljöer och de lekmiljöer som anpassas är giftfria. Sedan Motorgårdens verksamhet stängdes finns inte några av dessa produkter kvar i miljöer där barn och unga rör sig.

Mål 9: I årskurs 6 har 90% av eleverna nått minst betyget E i ämnet Kemi. I årskurs 7-9 har 92,1% av eleverna nått minst betyget E i ämnet Kemi.

Kemikaliesmarta fastigheter och byggnationer

Taggar

Mål	Bedömning	Trend
10 Inventering av befintliga fastigheter		→
11 Undvika miljö- och hälsoskadliga ämnen i byggmaterial		→

Att arbeta för att nå de två målen inom kemikaliesmarta fastigheter och byggnationer är rejält kostsamt, vilket påverkar möjligheterna till måluppfyllnad.

Mål 10: Kommunen: I samband ombyggnation inventeras befintlig fastighet och nödvändiga åtgärder vidtas. Vid ombyggnation byt pvc- mattor ut. Koncernbolag: Kostsamt görs vid behov vid renovering

Mål 11: Kommunen: Vid upphandling ställs krav på materialval, fordonsflotta m.m. Koncernbolag: Inte aktuellt 2026.

Hållbar plastanvändning

Taggar

Mål	Bedömning	Trend
12 Kommunen ska främja en hållbar plastanvändning		→

Kommunen gör inga inköp av engångsartiklar av plast och ska använda flergångsartiklar istället för engångsartiklar. Vid inköp, ska kommunen efterfråga produkter som innehåller återvunnen råvara, kan materialåtervinnas och välja materialsnåla produkter. Ett undantag finns. Habo kost använder i dagsläget engångsartiklar vid utskick till hemtjänsten. För närvarande finns det inga tillgängliga alternativ på marknaden som kan ersätta engångsartiklar och samtidigt uppfylla gällande krav på livsmedelssäkerhet samt vara kostnadseffektiva. Kostenheten bevakar det området tillsammans med upphandlingsfunktionen.

Genomgång av kommande upphandlingar och urval av i vilka upphandlingar vi kan ställa cirkulära krav görs, bl.a. välja produkter med lång livslängd, planera inköp för att motverka svinn och välja materialsnåla produkter

Koncernbolagen använder inte engångsartiklar.